

ISPANIŠKI VARDAI LIETUVOS VARDYNE 1991–2010 M.

S a n t r a u k a

Straipsnyje nagrinėjami adaptuoti ir sugramatinti ispaniški vardai, duoti Lietuvos Respublikos (toliau – LR) piliečiams 1991–2010 m. Nustatyta, kad dalis dažniausių ispaniškų vardų įtraukta į *Lietuvių vardų kilmės žodyną* (toliau – LVKŽ), o kai kurie kiti ispaniški vardai minimi nurodant nerekomenduotinus vardus. Tyrimui siekta atrinkti tik iš ispanų kalbos leksikos atsiradusius vardus ir vien iš ispanų kalbos perimtas įvairios kilmės asmenvardžių formas. Vis dėlto skirti ispaniškus vardus nuo kitų buvo problemiška, nes daugelis ispanų kalbos asmenvardžių sutapo su kitose romanų ar kitose kalbų šeimoje vartojamomis vardų formomis.

Iš 1991–2010 m. LR piliečiams duotų ispaniškos kilmės vardų matyti, kad tarp jų daugiausia yra apeliatyvinių asmenvardžių, taip pat pasitaiko vietovardinių, trumpinių, sudurtinių vardų. Viena dalis tirtu laikotarpiu duotų ispaniškos formos vardų yra ispanų kalboje susidarę įvairios kilmės vardai ar jų variantai. Kiti vardai yra krikščioniškos kilmės vardų variantai, turintys lietuvių kalboje vartojamus kitus vardų atitikmenis, dar pasitaiko trumpinių ir deminutyvinėmis priesagomis išplėstų vardų. Ispaniškais vardais Lietuvos piliečiai vadinti per visą XX a., o šių vardų padaugėjo ir naujų vardų paplito XX a. pabaigoje – XXI a. pradžioje, nors ispaniškų vardų antplūdžio nėra.

Tiriamuoju laikotarpiu ispaniški vardai dažniau suteikti mergaitėms negu berniukams, o deminutyvines priesagas turintys mergaičių vardai buvo dažnesni už berniukų. 1991–2010 m. mergaitėms duoti ispaniški vardai pamato atžvilgiu įvairesni nei berniukų. Šiuo laiku Lietuvoje plinta trumpiniai, kurių kamienais tapo deminutyvines priesagas turinčių vardų baigmenys.

Lietuvių vardyne ispaniškų vardų atsirado pirmiausia iš literatūros, vėliau – iš kino filmų, serialų. Todėl 1991–2010 m. duotų ispaniškų vardų padaugėjimas LR piliečių vardyne sietinas su šiuo laiku rodytais serialais, kurtais ispanų kalba. Taip pat tėvai vaikams galėjo duoti ispaniškus vardus, nes norėjo juos pavadinti retais, išskirtiniais svetimomis kilmės vardais ar sovietmečiu žavėjosi vakarų kultūra.

Daugeliu skirtingu laiku pradėtų duoti ispaniškų vardų per visą XX a. dažniausiai vadinti Lietuvoje gimę lietuviai ir tik XX a. pabaigoje ir XXI a. padaugėja ispaniškos formos vardų, duotų užsienyje gimusiems LR piliečiams. Nustatyta, kad ir užsienyje gimusiems LR piliečiams buvo duoti tie vardai, kuriuos gavo ir Lietuvoje gimę vaikai. Tai rodo, kad ispaniški vardai plinta lietuvių kalbą veikiant kitoms kultūroms, o savitą LR piliečių vardino dalį nuo XX a. pradžios sudaro ispanakalbiams kraštams būdingi ispaniški vardai, kurie XX a. pabaigoje – XXI a. pradžioje integruojami į LR gimusių vaikų vardiną.

LVKŽ esantys ispaniški vardai LR piliečiams dažniausiai duoti nuo XX a. pradžios ir keliais į LVKŽ įtrauktais vardais vaikai pradėti vadinti nuo sovietmečio. Tačiau daugelio 1991–2010 m. duotų ispaniškų vardų nėra LVKŽ. Visus šiuos vardus (išskyrus *Anita*, *Estrėja*, *Gitana*, *Gitanas*) sieja bendras bruožas – XX a. ir XXI a. pradžioje jie yra apyrečiai, kas greičiausiai ir buvo priežastis jų atsakyti. Pastebėta, kad nemenka dalis į LVKŽ neįtrauktų vardų LR piliečiams pirmą kartą duoti nuo XX a. vidurio, kas turbūt rodo, kad LVKŽ autoriai atsisakė vėlesniu laikotarpiu paplitusių vardų, nes norėjo išlaikyti tarpukario svetimvardžių davimo tradicijas.

ESMINIAI ŽODŽIAI: vardas, ispaniškas vardas, ispaniškos kilmės vardas, ispaniškos formos vardas, vaikų vardai

DAIVA SINKEVIČIŪTĖ

Vilniaus universiteto Baltistikos katedra

Universiteto g. 5, LT-01513 Vilnius

daiva.sinkeviciute@flf.vu.lt

VAIDA GRINIŪTĖ

Vilniaus universiteto Baltistikos katedra

Universiteto g. 5, LT-01513 Vilnius

vaida.griniute@gmail.com